

О. Адамська

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ РЕАГУВАННЯ НА РЕГІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Розглянуто антикризове управління як важливу складову державного управління в контексті реагування на регіональні виклики. Визначено сутність антикризового управління, державного антикризового управління, державної антикризової політики та антикризового управління в регіоні. Встановлено об'єкт і предмет антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики. Досліджено основні тенденції розвитку антикризового управління та окреслено проблеми його реалізації. Систематизовано основні види, підсистеми та форми антикризового управління, його особливості, принципи, етапи здійснення, комплекс заходів та важелі впливу.

Ключові слова: антикризове управління, антикризове управління в регіоні, державна антикризова політика, державне антикризове управління, криза, особливості антикризового управління, регіональні виклики.

Виклики і кризи є загальнорозповсюдженим явищем, вони виникають у будь-яких системах і будь-яких сферах суспільства. Науковці та практики для врегулювання та подолання цих негативних явищ використовують засоби і методи антикризового управління. Елементом системи антикризового управління є державне антикризове управління, яке може стати одним із інструментів врегулювання регіональних викликів. Тому актуальним є дослідження та обґрунтування основних теоретичних засад державного (зокрема і регіонального) антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики.

Проблематика антикризового управління досліджувалась багатьма зарубіжними та вітчизняними науковцями у галузі економіки, державного управління, права та кризового менеджменту. В процесі дослідження використовувалися праці присвячені управлінню кризами та пошуку шляхів виходу з кризових ситуацій, що були об'єктом досліджень: Н. Драгомирецької [1], В. Борщевського [2], Т. Пахомової, О. Якубовського [3]; наукові роботи присвячені проблемам антикризового управління підприємствами та соціально-економічними системами: В. Василенка [4], С. Глазева [5], Л. Лігоненка [6], З. Шершньової; антикризовому управлінню в регіоні С. Газарян [7], а також державному антикризовому управлінню: В. Корженка [8], О. Мельниченка [9, 10], Н. Мельтюхової, Н. Миронової [11], Н. Сапи [12] та інших.

Досягнення світової та вітчизняної наукової думки щодо формування механізмів антикризового управління можуть бути використані для вдосконалення механізмів державного управління при врегулюванні регіональних викликів. Не зважаючи на те, що в зазначеній сфері вже існує значна кількість наукових напрацювань, необхідно наголосити на необхідності продовження наукових розвідок за цією проблематикою, а саме дослідити застосування антикризового управління при врегулюванні регіональних викликів.

Мета статті – дослідження теоретико-методологічних аспектів антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики.

Упродовж останніх десятиліть у сфері управління значення основної категорії набуло поняття “криза”. Перед державними управліннями завжди поставали і постають завдання – запобігання, мінімізації кризових факторів та виведення країни з кризи із найменшими втратами. Не менш актуальним для сьогодення є поняття “виклик”: державні службовці різних рівнів управління щодня зіштовхуються з необхідністю адекватного і своєчасного реагування на виклики з метою недопущення їх переростання у кризові явища. Неврегульовані виклики та кризи завжди були загрозами для ефективного розвитку країни, її регіонів та усіх суспільних суб’єктів. Тому, в умовах загострення регіональних викликів, нестабільності та кризових явищ особливої актуальності набуває антикризове управління.

Термін “антикризове управління” (англ. “crisis management”) міцно закріпився в науковому лексиконі фахівців різних галузей: економічних, правових і суспільних наук, а тому його значення набуває специфічного змісту залежно від сфери застосування та соціально-економічних умов і процесів у відповідних сферах суспільства. Загалом засоби антикризового управління використовуються для забезпечення стабільності та рівноваги у розвитку суспільних систем. У науковій літературі можна знайти різні дефініції цього поняття. Багатозначність розуміння антикризового управління зумовлена ще й особливостями розвитку систем на різних етапах їх життєвого циклу та заходів, що використовуються в певному випадку.

Спершу антикризове управління визначали як управління в умовах кризи винятково напередодні банкрутства суб’єкта господарювання, тобто передбачалося реагування на обставини настання кризової ситуації. З часом під антикризовим управлінням стали розуміти вже скоординовані дії, спрямовані на запобігання кризі, зниження її гостроти й усунення негативних наслідків. Подальше розширення поняття передбачало додаткові функції щодо прогнозування та попередження кризових ситуацій.

Сучасне антикризове управління передбачає не тільки заходи для виведення з кризи, але насамперед, її профілактику. Тобто, система антикризового управління повинна містити три елементи: реалізація заходів виходу з кризи; профілактика кризи; прогнозування кризи [13].

Метою антикризового управління є мінімізація впливів кризових факторів та забезпечення ефективного розвитку. Реалізація мети відбувається за допомогою виконання п’яти основних завдань [14]:

1. Прогнозування передкризових станів, яке полягає у своєчасному виявленні окремих складових майбутньої кризи, ще до того моменту, як вони набудуть системного спрямування і чинитимуть явний деструктивний вплив на організацію чи певну галузь економіки.

2. Економічне обґрунтування антикризової програми, яке полягає у визначенні найбільш прийнятної програми управлінських дій, спрямованої на недопущення подальшого розгортання кризи. Така програма визначається, як правило, на основі проведення порівняльної оцінки різних сценаріїв розвитку кризової ситуації.

3. Визначення управлінських засобів і методів подолання кризових явищ, яке полягає у відборі найбільш адекватних управлінських інструментів, спроможних дати ефективний і надійний результат із погляду подолання причин виникнення кризи та нівелювання її негативних наслідків.

4. Диференціація управлінських технологій, яка спрямована на всебічну оцінку кризової ситуації та розробку відповідних управлінських рішень і також враховує

формування інноваційних стратегій, орієнтованих на подолання кризи та запобігання її виявам у майбутньому.

5. Проведення селекційної роботи серед персоналу, яка орієнтується на ротацію кадрів, з огляду на завдання, що вирішуватимуться працівниками у кризових умовах, враховуючи дослідження причин виникнення та засобів подолання пов'язаних із цим конфліктів.

Спочатку антикризове управління застосовували лише на підприємствах і в організаціях, які вели господарську діяльність, але згодом науковці і практики багатьох країн, на основі методів управління у сфері бізнесу, розширили застосування кризового менеджменту, зокрема на сферу державного управління. Приватні організації, на відміну від публічних, більш мобільні і для них характерним є застосування проактивних (випереджальних) стратегій. Досвід апробації тих чи інших антикризових заходів із бізнесового середовища може бути використаний і органами державної влади та місцевого самоврядування. Тому при розробці антикризових стратегій в державному управлінні необхідно брати до уваги теоретичні концепції і напрацювання щодо управління у сфері бізнесу.

Під державним антикризовим управлінням також розуміють не лише управління в умовах вже існуючої кризи, або управління, яке спрямоване на виведення держави з кризового стану, а й прогнозування, виявлення та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз стабільності (безпеці) держави та її регіонів. Метою такої діяльності може бути не лише гальмування розвитку кризи, а й прискорення її розвитку у випадку, якщо наслідки від реалізації кризи призведуть до якісного оновлення системи.

Антикризова політика держави – це “напрямок дій органів державної влади з розробки і реалізації комплексу заходів, спрямованих на передбачення та попередження криз, а у разі їх настання – на мінімізацію негативних ефектів та забезпечення поступового переходу до економічного розвитку” [15]. Державна антикризова політика реалізується центральними органами влади шляхом розробки, впровадження та коректування законодавчих актів (законів, концепцій, стратегій, доктрин, цільових програм розвитку галузей (промисловості, сільського господарства, паливно-енергетичного комплексу тощо) та регіональних програм) для регулювання відносин у соціально-економічній, політичній, екологічній та інших сферах. Використовуються такі важелі антикризової політики: державне прогнозування, планування, макроекономічні дослідження, удосконалення статистичної звітності для достовірного оцінювання реальної ситуації, контрольна-інспекційна діяльність, механізми використання податкових важелів (не лише на рівні стягування податків, але й надання податкових знижок), державна політика дешевих кредитів тощо. Реалізація такої політики передбачає участь структур державного управління усіх рівнів та органів місцевого самоврядування.

Антикризове управління в регіоні – це така система належного управління регіоном, яка спрямована на комплексне забезпечення досягнення запланованих цілей економічного і соціального розвитку регіону за будь-яких (враховуючи кризові) обставин за допомогою ретельного виконання органами влади своїх управлінських функцій, використання відповідних управлінських технологій та ресурсів. Головною проблемою управління в регіоні нині стає адекватність стимулів і форм взаємодії параметрів об'єкта і суб'єкта управління умовам і методам вирішення визначених завдань, його ефективності. Водночас, головне завдання антикризового управління в регіоні полягає у тому, щоб розвернути “виклик часу”, що насувається (або вже виник), на користь життєдіяльності

соціально-економічної системи регіону і, таким чином, адаптуватися до нього. Фактично йдеться про підхід, згідно із яким проблеми зовні відображають ті проблеми, які є у відповідній системі всередині. Іншими словами, відповідно до зовнішніх обставин корегується внутрішнє середовище [16].

Антикризове управління в контексті визначення заходів реагування на регіональні виклики передбачає використання принципів, методів, інструментів та інших засобів системи антикризового управління для врегулювання регіональних викликів із метою мінімізації їх впливу на соціально-економічний розвиток регіону та попередження настання кризи.

Об'єктом антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики є регіональні соціально-економічні системи, які постійно або періодично зіштовхуються із викликами та кризовими факторами і потребують державно-управлінського впливу центральних та регіональних органів влади.

Предмет антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики збігається із предметом антикризового управління в регіоні – це методи прийняття управлінських рішень в умовах адаптації регіону до викликів часу шляхом розвитку внутрішнього потенціалу, адекватного захисту регіональних інтересів від наявних та потенційних загроз на основі сучасних підходів до антикризового управління [17].

Антикризове управління починається тоді, коли система звичайного менеджменту дає збій і стає не ефективною [18], тобто не здатна ефективно реагувати на виклики, що постають перед нею. Вітчизняний дослідник В. Василенко підкреслює, що управління соціально-економічною системою є певною мірою завжди антикризовим [19]. Враховуючи те, що кожна соціально-економічна система проходить певні стадії циклічного розвитку (підйом, стабільність, гальмування (криза), руйнація (або оживлення)) небезпека кризи існує завжди. Тривалість тієї чи іншої стадії точно спрогнозувати дуже складно, система здійснює самовідтворення до того часу, коли з'являться чинники, які остаточно її зруйнують. Тому, антикризове управління має свої специфічні завдання не тільки у фазі кризи, але й у фазі росту та у фазі зрілості. Також антикризове управління потребує більших високих фінансових, ресурсних, інтелектуальних витрат, аніж інші види управління.

На кожній із стадій функціонування соціальної системи існує ймовірність появи кризової ситуації, яка може призвести до відхилення від нормального розвитку, так на:

- стадії зародження – загострення суперечностей між підсистемами та їх елементами;
- стадії підйому – відсутність необхідних кадрів або неналежне виконання ними обов'язків, відсутність ресурсів, їх невчасне надходження;
- стадії стабільності – нестача ресурсів;
- стадії гальмування – стан невизначеності;
- стадії депресії – негативні зміни, які потребують перетворень для оздоровлення ситуації чи стосовно ліквідації системи [20].

Еволюційна концепція управління базується на тому, що кризу неможливо “зупинити”, оскільки вона виникає еволюційно на підставі дії об'єктивних кризових факторів. Саме тому пріоритетним напрямом антикризового управління з погляду еволюціоністів є ліквідація застарілих технологій та структур, що віджили свій вік і заміна їх новими, більш сучасними й орієнтованими на майбутній економічний розвиток. Ця концепція розглядає антикризове управління як набір інструментів, що дозволяють

вчасно повідомити про наближення періоду кризових трансформацій і випрацювати новий курс розвитку [21].

Складність проблеми стратегії і тактики антикризового управління полягає в тому, що, з одного боку, стратегічні рішення, спрямовані на запобігання кризи, повинні бути прийняті і реалізовані на ранніх стадіях управління, коли процес руху до кризи ще не набув кумулятивного спрямування і тому ще не став незворотним. З іншого боку, рішення, прийняті на ранніх стадіях, базуються на слабких і тому не завжди достовірних сигналах про виникнення несприятливих тенденцій [22]. Усвідомити реальні масштаби кризи та збиток від неї можливо лише після її закінчення, якщо негативний сценарій все таки відбувся, а не коли його було успішно попереджено і уникнуто.

Найбільш успішним антикризове управління є у разі його застосування одразу після виявлення перших симптомів кризи. Тому прогнозуванню, своєчасному розпізнаванню симптомів кризових явищ та оцінці потенційних загроз від них відводиться провідна роль.

Симптом – це прояв кризових явищ, які не завжди характеризують істинні причини кризи, але завдяки яким ці причини можна встановити. Причина – це подія або явище, внаслідок яких проявляються фактори кризи. Фактор – це явище, зафіксований стан, або встановлена тенденція, що свідчить про появу кризи [23].

Основними передкризовими симптомами вважаються:

- збільшення рівня заборгованості;
- нестабільність бюджетних надходжень;
- надмірне зростання чисельності персоналу;
- посилення частоти і гостроти внутрішніх конфліктів тощо [24].

Л. Лігоненко наводить такі характеристики антикризового управління:

- використання специфічного (нестандартного і навіть неприємного в нормальних умовах) управлінського інструментарію, тобто засобів і приймів управлінського впливу;
- суттєві ресурсні обмеження, пов'язані з неможливістю або складністю отримання додаткових ресурсів, передусім фінансових;
- суттєві часові обмеження, обумовлені можливими агресивними діями кредиторів;
- підвищена ризикованість управлінських рішень, що приймаються та реалізуються через високий ступінь нестійкості (напруження) господарської системи;
- підвищення значимості інформаційно-аналітичної підтримки управлінських рішень, що приймаються, порівняно більший обсяг використання аналітично-розрахункових та прогностичних процедур;
- орієнтація на мінімізацію втрат усіх зацікавлених осіб – власників, персоналу, кредиторів, держави [25].

О. Мельниченко, провівши узагальнення публікацій за проблематикою антикризового управління, виділяє такі особливості:

- види антикризового управління: кризове управління, попереджувальне чи ризикове управління;
- підсистеми антикризового управління: антикризовий виробничий менеджмент; антикризовий фінансово-економічний менеджмент; антикризовий інноваційний менеджмент; антикризове управління персоналом; антикризове операційне управління; антикризове організаційне управління; антикризова інвестиційна політика; антикризовий (зокрема організаційно-виробничий) маркетинг; діагностика фінансового стану та

оцінювання перспективи його розвитку; аналіз зовнішнього середовища та потенційних конкурентних переваг для вибору стратегії розвитку; бізнес-планування підвищення конкурентоспроможних переваг і фінансового оздоровлення; організація ліквідації;

– принципи антикризового управління: багатоваріантності й допустимості ризику; маркетингової орієнтації виробництва; мотивації; об'єктивності та реалістичності оцінювання ситуації; полісу кризи; упередження вирішення проблем; формування сприятливих можливостей; часових обмежень; оптимальності; адекватності реагування на реальні загрози; повної реалізації внутрішніх можливостей; ранньої діагностики кризових явищ; терміновості реагування на кризові явища; динамічної стійкості та протидії кризи; змінюваності; інерції та стабільності; концентрації, збалансування та інтеграції; діагностики та моніторингу антикризового управління; ефективності; послідовності реагування; системності; взаємодоповнюваності ринкової дисципліни і державного регулювання; повноти охоплення; спрямованості на стимули агентів ринку; дотримання загальнодержавних інтересів; науковості; прозорості; рівності; самостійності;

– форми антикризового управління: корпоративне управління, антикризова політика держави;

– етапи антикризової політики держави: визначення ступеня та глибини кризи; діагностика явних загроз; ідентифікація стадій розвитку кризи; застосування відповідних стабілізаційних механізмів; оцінювання ефективності застосування відповідних механізмів;

– важелі антикризової політики держави: регуляторні; стабілізаційні; трансформаційні;

– заходи антикризової політики держави: викуп проблемних активів; вливання капіталу; надання ліквідності центральним банком; поширення державних гарантій на певні види зобов'язань фінансових установ; розширення схем гарантування депозитів; бар'єри для злиття й поглинання; валютні інтервенції; введення адміністративних заходів; встановлення лімітів; встановлення різних імпорتنих та експортних тарифів; грошова емісія та стерилізація грошової маси; державні замовлення та закупівлі; здійснення політики прискореної амортизації; ліцензування та квотування; надбавки, дотації, позики; пільги в оподаткуванні та кредитуванні; регулювання цін; цільові субсидії [26].

Залежно від стадій перебігу кризи, застосовують різні види антикризового управління:

– реактивне (екстрене) – реалізується на стадії гострої кризи, за допомогою виявлення причино-наслідкових зав'язків, що зумовили настання кризи та розробки й виконання плану заходів із відновлення оптимального стану і ліквідації негативних наслідків;

– превентивне (попереджувальне) – реалізується з метою попередження криз, за допомогою оцінки ймовірності та наслідків потенційних криз та розробки й виконання превентивної антикризової стратегії.

Щодо тлумачення суті антикризового державного управління запропоновано диференціювати такі підвиди:

– передкризове управління, яке здійснюють для своєчасного виявлення та вирішення проблем (прийняття рішень), спрямованих на запобігання кризі;

– управління в умовах кризи, що визначає стабілізацію нестійких станів і збереження керованої системи;

– управління процесами виходу з кризи, яке здійснюють для мінімізації втрат і втрачених можливостей під час виведення із кризи [27].

Нестабільність і непередбачуваність викликів спричиняє виникнення суперечностей і, навпаки, відсутність викликів і кризових явищ свідчить про оптимальне функціонування системи. Таким чином, система державного антикризового управління має вирішувати суперечності, що виникають при зіткненні старого та нового. Процес усунення суперечностей потребує прийняття компромісних рішень із урахуванням ресурсних та часових обмежень. Для врегулювання регіональних викликів є необхідність розробки антикризових стратегій для кожного окремого регіону.

Висновки

За допомогою аналізу наукових досягнень світових і вітчизняних дослідників було окреслено основні теоретико-методологічні засади антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики. Визначено, що антикризове управління – це процес здійснення заходів виходу з кризи, профілактики кризи, прогнозування кризи, який враховує своєчасну діагностику кризової ситуації, аналіз причин її виникнення, визначення системи заходів щодо функціонування в кризових умовах, розробку плану виходу з неї, підбір превентивних заходів для недопущення кризових явищ у майбутньому. Є невід’ємним елементом загальної системи управління і використовується в різних сферах суспільної діяльності для врегулювання кризових явищ та викликів часу. Розглянуто поділ антикризового управління на види, підсистеми та форми. Встановлено, що воно має власні особливості, принципи, комплекс заходів, етапи здійснення та важелі.

Враховуючи циклічний тип розвитку соціально економічних систем зроблено висновок, що небезпека кризи існує завжди. Тому антикризове управління має використовуватися не лише, коли система звичайного менеджменту не здатна ефективно реагувати на виклики, а застосовуватися постійно і у фазі росту, і у фазі зрілості. Виявлено складність проблеми антикризового управління, яка полягає у важливості усвідомлення потенційних масштабів збитків від кризи на ранніх стадіях виникнення несприятливих тенденцій та пошуку адекватних методів їх врегулювання.

Охарактеризовано державне антикризове управління, під яким розуміють розробку і реалізацію комплексу заходів, спрямованих на управління в умовах вже існуючої кризи, а також на виведення держави з кризового стану, виявлення, прогнозування та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз стабільності держави та її регіонів, а у разі їх настання – на мінімізацію негативних факторів. Визначено, що в органах державної влади та місцевого самоврядування може використовуватися апробований досвід антикризових заходів із бізнесового середовища.

Встановлено, що антикризове управління в регіоні – це здійснення заходів спрямованих на досягнення запланованих цілей соціально-економічного розвитку регіону за допомогою використання відповідних управлінських технологій та ресурсів.

Отримані результати підсилюють необхідність продовження наукових досліджень за проблематикою антикризового управління в контексті реагування на регіональні виклики, а саме причин виникнення регіональних викликів та вдосконалення механізмів застосування антикризового управління при їх врегулюванні.

Список використаної літератури

1. Якубовський О. П., Пахомова Т. І., Драгомирецька Н. М. Управління ризиками та кризами (опорний конспект дистанційного курсу навчальної дисципліни) : навч. посіб. К. : Центр дистанційного навчання НАДУ при Президентіві України, 2005. 68 с.

2. Борщевський В. В. Антикризове управління // енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук. ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова) [та ін.] ; Національна академія державного управління при Президентові України. К. : НАДУ, 2011. Т. 8 : Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.] ; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. С. 38—40.
3. Якубовський О. П., Пахомова Т. І., Драгомирецька Н. М. Управління ризиками та кризами... 68 с.
4. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. для вищих навч. закл. К. : ЦУЛ, 2003. 504 с.
5. Глазьев С. Ю. Антикризисное управление. Лекция №1 ФГУ МГУ 07.09.2016 р. URL : https://www.youtube.com/watch?v=-5H89PXHI_U.
6. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством в умовах економіки знань та інтелектуалізації менеджменту // Економічний форум. 2016. № 1. С. 161—170. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_1_25.
7. Газарян С. В. Теоретичні основи антикризового управління в регіоні // Публічне управління: теорія та практика. 2013. Вип. 2. С. 56—61. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pubupr_2013_2_11.
8. Антикризіві стратегії в державному управлінні : метод. реком. / авт. кол. : В. В. Корженко, Н. М. Мельтюхова, Н. С. Миронова та ін. К. : НАДУ, 2008. 52 с.
9. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями // Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2. С. 17—24. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2015_2_5.
10. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та складові // Становлення сучасного українського суспільства: політичні, управлінські, економічні та правові аспекти : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (27 березня 2015 р., м. Київ) : у 2 ч. Ч. 1. К. : Вид-во КНУКіМ, 2015. С. 317—320.
11. Антикризіві стратегії в державному управлінні... 52 с.
12. Сапа Н. В. Теоретико-методологічні засади механізму антикризового державного управління // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2009. Вип. 38. С. 106—116.
13. Шершньова З. Є., Багацький В. М., Гетманцева Н. Д. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / за заг. ред. З. Є. Шершньової. К. : КНЕУ, 2007. 680 с.
14. Борщевський В. В. Антикризове управління // Енциклопедія державного управління... С. 38—40.
15. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави...
16. Газарян С. В. Теоретичні основи антикризового управління в регіоні...
17. Там само.
18. Глазьев С. Ю. Антикризисное управление...
19. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством... 504 с.
20. Антикризіві стратегії в державному управлінні... 52 с.
21. Борщевський В. В. Антикризове управління // Енциклопедія державного управління... С. 38—40.
22. Сапа Н. В. Теоретико-методологічні засади механізму антикризового державного управління... С. 106—116.

23. Якубовський О. П., Пахомова Т. І., Драгомирецька Н. М. Управління ризиками та кризами... 68 с.

24. Борщевський В. В. Антикризове управління // Енциклопедія державного управління... С. 38—40.

25. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством в умовах економіки знань та інтелектуалізації менеджменту...

26. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави...

27. Сапа Н. В. Теоретико-методологічні засади механізму антикризового державного управління... С. 106—116.

Стаття надійшла до редакції 07.05.2018

Схвалена до друку редколегією 14.05.2018

O. Adamska

ANTI-CRISIS MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF RESPONDING TO REGIONAL CHALLENGES: THEORETICAL-METHODOLOGICAL ASPECTS

Anti-crisis management is considered as an important component of public administration in the context of responding to regional challenges. The essence of anti-crisis management, state anti-crisis management, state anti-crisis policy and anti-crisis management in the region are determined. The object and subject of anti-crisis management in the context of responding to regional calls are established. The main tendencies of anti-crisis management development are outlined and problems of its realization are highlighted. The main types, subsystems and forms of anti-crisis management are systematized, as well as its features, principles, stages of implementation, the complex of measures and a lever of influence.

Key words: anti-crisis management, anti-crisis management in the region, state anti-crisis policy, state anti-crisis management, crisis, peculiarities of anti-crisis management, regional challenges.